

ЕКОЛОГІЧНА ОЦІНКА ДІЯЛЬНОСТІ АВТОЗАПРАВНИХ СТАНЦІЙ ПОНЯТТЯ ТА СУТНІСТЬ ЕКОЛОГІЧНОЇ ОЦІНКИ

*Шуна Т.В., здобувач другого рівня вищої освіти,
Харківський національний автомобільно-дорожній університет,
м. Харків, Україна*

Оцінка впливу на довкілля (ОВД), або оцінка впливу на навколишнє середовище (ОВНС) призначена для виявлення характеру, інтенсивності і ступеня небезпеки впливу будь-якого виду планованої господарської діяльності на стан довкілля і здоров'я населення.

Вплив на довкілля — будь-які наслідки планованої діяльності для довкілля, в тому числі наслідки для безпечності життєдіяльності людей та їхнього здоров'я, флори, фауни, біорізноманіття, ґрунту, повітря, води, клімату, ландшафту, природних територій та об'єктів, історичних пам'яток та інших матеріальних об'єктів чи для сукупності цих факторів, а також наслідки для об'єктів культурної спадщини чи соціально-економічних умов, які є результатом зміни цих факторів. Проведення ОВД майбутньої господарської, і іншої діяльності на довкілля сприяє ухваленню екологічно грамотного управлінського рішення про реалізацію наміченої господарської і іншої діяльності за допомогою визначення можливих несприятливих дій оцінки екологічних наслідків, обліку громадської думки, розробки заходів зі зменшення і запобігання дій.

Основні аспекти екологічної оцінки включають:

1. Визначення цілей і завдань.
2. Методи оцінки.
3. Аналіз впливу.
4. Участь зацікавлених сторін.
5. Регулювання і норми.
6. Моніторинг і контроль.

Нормативно-правове регулювання екологічної діяльності є важливим аспектом забезпечення охорони навколишнього середовища, сталого розвитку та раціонального використання природних ресурсів. Це регулювання включає в себе міжнародні угоди, національне законодавство, підзаконні акти та інші нормативні документи.

До основних елементів нормативно-правового регулювання екологічної діяльності входять:

- Міжнародні угоди та конвенції.
- Національне законодавство.

- Спеціалізовані закони. Окрім основного закону, існує ряд спеціалізованих законів, які регулюють конкретні сфери екологічної діяльності. Наприклад:

- Закон України "Про охорону атмосферного повітря";
- Закон України "Про водний фонд";
- Закон України "Про відходи";
- Закон України "Про екологічну експертизу".
- Підзаконні акти.
- Екологічні норми та стандарти.
- Контроль та моніторинг.
- Відповідальність за порушення.

Методи оцінки впливу є важливими інструментами для аналізу наслідків діяльності людини на навколишнє середовище. Вони допомагають визначити, як різні проекти, політики або програми можуть вплинути на екологічні, соціальні та економічні аспекти. Основні методи оцінки впливу:

1. Оцінка впливу на навколишнє середовище (ОВНС). Цей метод передбачає систематичний процес оцінки потенційних екологічних наслідків проектів перед їх реалізацією.

Етапи ОВНС:

- Скринінг. Визначення необхідності проведення ОВНС на основі масштабів і типу проекту.
- Складається опис проекту, включає в себе деталі проекту, його цілі, технології та розташування.
- Оцінка базового стану.
- Прогнозування впливів.
- Розробка заходів для пом'якшення.
- Публікація звіту.

2. Соціальна оцінка впливу. Цей метод фокусується на соціальних наслідках проектів або політик.

- Аналіз зацікавлених сторін. Визначення груп, які можуть бути позитивно або негативно вплинуті проектом.
- Оцінка соціальних змін.
- Методи збору даних.

3. Економічна оцінка впливу. Цей метод аналізує економічні наслідки проектів.

- Вартісний аналіз. Оцінка витрат і вигід проекту. Це може включати пряму економічну вигоду (наприклад, створення робочих місць) та непрямі вигоди (наприклад, покращення інфраструктури).
- Аналіз витрат і вигід (АВВ). Порівняння витрат на реалізацію проекту з очікуваними вигодами. Якщо вигоди перевищують витрати, проект вважається економічно доцільним.
- Оцінка зовнішніх ефектів. Визначення впливу проекту на треті сторони (наприклад, забруднення повітря або води) та їх економічну вартість.

4. Оцінка ризиків. Цей метод фокусується на ідентифікації і аналізі потенційних ризиків, пов'язаних з проектом.

- Ідентифікація ризиків. Визначення можливих негативних подій або умов, які можуть виникнути внаслідок реалізації проекту.

- Аналіз ймовірності та наслідків. Оцінка ймовірності виникнення кожного ризику та його потенційного впливу.

- Розробка стратегій управління ризиками. Визначення заходів для зменшення ймовірності ризиків або пом'якшення їх наслідків.

5. Оцінка екологічної ефективності. Цей метод оцінює, наскільки ефективно проект досягає своїх екологічних цілей.

- Показники ефективності. Визначення конкретних показників для оцінки результативності проекту (наприклад, зменшення викидів CO₂).

- Моніторинг і звітність. Постійне спостереження за виконанням проекту та порівняння результатів з запланованими цілями.

6. Участь громадськості. Залучення громади до процесу оцінки впливу є важливим аспектом.

- Громадські слухання. Проведення зустрічей з громадськістю для обговорення потенційних впливів проекту.

- Збір відгуків. Використання опитувань та анкет для збору думок населення про проект.

- Включення місцевих знань. Використання досвіду та знань місцевих жителів для покращення оцінки впливу.

Вибір методу екологічної оцінки залежить від конкретної ситуації, цілей дослідження та доступних ресурсів. Комплексний підхід, що включає кілька методів, зазвичай є найбільш ефективним для отримання всебічної інформації про стан навколишнього середовища та його зміни під впливом людської діяльності.